

15-а

15-78

"Учебник арифметики" Казанское издание, на тюркском языке.
Составитель и год издания не указан.

بر نچى فصل

بر بولمەلى سانلار

۱ - سانلارنى يازمق ايچون اون تورلى اشارت يورتولور: (*)

سانلارنىڭ اسملىرى	سانلارنىڭ علامىلىرى اولغان "صفرلر"	سانلارنىڭ بهالىرى
بر	۱	
ايكى	۲	
اوج	۳	
دورت	۴	
بېش	۵	
آلتى	۶	
يەتتى	۷	
سىكز	۸	
طوقز	۹	

* * * * *
وظيفة

بردىن بېشكە قدر صانا !
 ۵ - بردن طوقزغە قدر برر آطلاب
 بردن طوقزغە قدر صانا !
 بردن طوقزغە قدر ، صفر ايله ياز !
 صفر ايله ياز .

سانلارنى تل برله ايتورگە «صاناو» . اشارتلىرىنى يازوغە «صفر يازو» هم يازغان
 نلرگە «صفر» دېلر .

٦ - طوقز - يدى - بيش - اوچ - بر - ٧ - ٣ ٦ ٩ ٧ ٥ ٨ ٤ ٦ ١ نى
 ايكي دورت - آلطى - سيكز سوز برلان ياز!
 ديگان سوز لرنى صفر برلان ياز | ٨ - طوقزدن برگه قدر كبريگه طابا صانا

١ جمع

§ ٢ - . جمع، ايكي نرسه نى برگه جيو، يايسه بر نرسه نى بر نرسه گه قوشود ديگان سوز.

جمع نك علامتى اوشبو «+» در كه «آرتق» آنالور. بو علامت ايكي صفرنك آراسينه كيلوب كرگان بولسه، بو صفر لرنك جيو لغانى آنكلانور.

مثلا: بر آلما احمدده، بر آلما على ده؛ شولار برگه جيو لسه يايسه احمدده گى آلماغه قوشلسه ايكي آلما بولا.

بولا ديگان سوز نك علامتى اوشبو «=» در، «تنگز» آنالور. مثلا

١	+	١	برنى	١	=	٢	يا ايسه	١	بر	١	آرتق	١	بر	٢	تنگز	١	ايكى
---	---	---	------	---	---	---	---------	---	----	---	------	---	----	---	------	---	------

§ ٣ - . بر نيچه سان نى جيارغه كيرهك بولسه برسى آستينه برسنى يازوب صكره آستينه بر صزق صزوب كو بى بولغانى شول صزق آستينه ياز يلور
 مثلا: ١-٤-٣ سان لرى جيو لاچق بولسه

اوشبو رهوشچه: ١ ياز ولورده، برده دورت بش بولا، بيش ده اوچ صكره بولا ديوب سسكز صزق آستنه ياز يلور

٤

٣

٨

يا كه اوشبو رهوشچه ١+٤+٣=٨ ايدوب ياز لور . ١، ٤، ٣ سان لرى «جيو لاچاق عددلر» يايسه «جيو لاچاق صانلر» ،

۸ «جولغان عدد» یا ایسه «صوما» دیوب آتالور .

اوشبو سان لرنی جیگز !

= ۴+۴	= ۲+۲+۴+۱	= ۳+۶
= ۱+۱	= ۳+۱+۳+۲	= ۴+۲
= ۲+۲	= ۱+۱+۶+۱	= ۶+۱
= ۸+۱	= ۲+۲+۳+۲	= ۲+۵
= ۶+۱	= ۱+۱+۵+۱	= ۴+۳
= ۵+۳	= ۲+۳+۲+۲	= ۸+۱
= ۴+۴	= ۲+۲+۱+۳	= ۳+۳
= ۴+۵	= ۱+۲+۲+۴	= ۲+۲

۲ طرح

§ ۴ - . طرح کوب نرسه دن آز نرسه نی چغارو یا ایسه کیمتو دیگان سوزدر . طرح ننگ علامتی اوشبو «-» درکه «کیم» آتالور . بو علامت ایکی صفرننگ آراسینه قویلسه برسی برسندن کیموتلگانینی آکلارمز . مثلا: هادی ننگ ایکی آلماسی بار ایدی؛ برسینی آشادی، قولنده نیچه قالدی؟ بونی بلور ایچون ایکی آلمان بر آلمانی کیموته مزده بر آلماسی فالغانلغینی بله مز .
قالا دیگان سوزننگ علامتی اولگیچه اوشبو «=» در . مثلا:

ایکی آلمان^۲ | کیموته مز | بر آلمانی | قالا | بر آلمان^۱ .
یا ایسه (ایکی^۲ | کیم | بر^۱ | نیگز | بر^۱)